PAKOLAISNEUVONTA

Työ- ja elinkeinoministeriölle

25.08.2026

Asia: VN/2321/2026 Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain ja kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain muuttamisesta

Pakolaisneuvonta ry:n lausunto

Pakolaisneuvonta kiittää mahdollisuudesta lausua työ- ja elinkeinoministeriön luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain ja kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain muuttamisesta.

1 Taustaa

Asiassa on kyse työ- ja elinkeinoministeriössä valmistellusta esityksestä, jossa ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia ja kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annettua lakia. Muutokset koskevat työntekoon perustuvan oleskeluluvan uutta lupaedellytystä sekä päätöstä, jolla Maahanmuuttovirasto voi päättää pidättäytyä oleskeluluvan myöntämisestä työnteon perusteella. Lisäksi kausityölakiin ehdotetaan tehtävän teknisiä muutoksia Euroopan komission Suomeen kohdistaman rikkomusmenettelyn vuoksi.

Esityksessä todetaan, että pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on lukuisia kirjauksia työperäisen hyväksikäytön torjunnasta. Niiden toteuttamiseksi on laadittu työperäisen hyväksikäytön vastainen

Pakolaisneuvonta ry
Pasilanraitio 9
00240 Helsinki
Puh (09) 2313 9300
Faksi (09) 2313 9310
pan@pakolaisneuvonta.fi

toimenpideohjelma, jonka sisältämään toimenpiteeseen tämän esityksen sanotaan pohjaavan.

Esitykseen tavoitteeksi on ilmoitettu, että sillä parannetaan Maahanmuuttoviraston mahdollisuuksia torjua työperäistä hyväksikäyttöä oleskelulupamenettelyssä asettamalla työnantajille enemmän seurauksia väärin toimimisesta. Esityksen mukaan sillä parannetaan myös kausityödirektiivin täytäntöönpanon tasoa.

2 Pakolaisneuvonnan lausunto

Työ- ja elinkeinoministeriön luonnos hallituksen esitykseksi sisältää kannatettavia ja perusteltavissa olevia muutoksia työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjumiseksi ja ennalta ehkäisemiseksi. Toimenpiteet painottuvat hyväksikäytön ennalta ehkäisyyn tilanteessa, jossa mahdollinen uhri hakee ensimmäistä oleskelulupaa ulkomailta käsin. Pakolaisneuvonnalla ei ole huomautettavaa nyt esitettyjen toimenpiteiden sisällöstä.

Pakolaisneuvonta kiinnittää huomiota erityisesti siihen, että työperäisen hyväksikäytön vastainen toimenpideohjelma, jonka perusteella esitys on laadittu, edellyttää myös hyväksikäytön uhrille myönnettävän oleskeluluvan edelleen kehittämistä (toimenpide numero kahdeksan). Nyt ehdotettu lakimuutos ei kuitenkaan sisällä muutoksia hyväksikäytön uhrille myönnettäviin oleskelulupiin (UlkL 52 a §, 52 d § tai 54 b §). Esityksen mukaan työryhmässä on keskusteltu esimerkiksi UlkL 54 b §:n, työnantajan moitittavan menettelyn perusteella myönnettävän oleskeluluvan pidentämisestä kahteen vuoteen ja luvan myöntämisen edellytysten selventämisestä, joita myös Pakolaisneuvonta on kannattanut. Lisäksi työryhmässä on keskusteltu UlkL 52 d §:ssä säännellyn laittomasti oleskelleen ja työskennelleen kolmannen maan kansalaisen oleskeluluvan soveltamisalan laajentamisesta myös laillisesti, mutta ilman oleskelulupaa työskennelleisiin hyväksikäytön uhreihin, mikä olisi myös kannatettava muutos. Näitä muutoksia ei ole tässä vaiheessa toteutettu, eikä esityksestä ilmene, toteutetaanko niitä mahdollisesti myöhemmässä vaiheessa. Esityksessä on painotettu työnantajaan kohdistuvia toimia.

Pakolaisneuvonta ry
Pasilanraitio 9
00240 Helsinki
Puh (09) 2313 9300
Faksi (09) 2313 9310
pan@pakolaisneuvonta.fi

PAKOLAISNEUVONTA

Pakolaisneuvonta huomauttaa, että jo maassa oleskelevien, hyväksikäytön uhriksi joutuneiden tilanteeseen nyt esitetyt muutokset eivät tuo helpotusta, vaan muutosten voidaan olettaa johtavan yhä useammassa tapauksessa oleskeluluvan eväämiseen työnantajasta johtuvilla perusteilla. Lisäksi viime vuosina on tehty useita lakimuutoksia, joilla Suomessa työperäisellä oleskeluluvalla oleskelevien asemaa on heikennetty aiemmasta. Työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjunta edellyttää kuitenkin myös hyväksikäytön kohteen suojelua, joka puolestaan edellyttää oleskelulupien kehittämistä uhreille myönteisempään suuntaan. Pakolaisneuvonta katsoo, että tällaiset toimenpiteet tulee toteuttaa viipymättä.

Elle Baran
Vanhempi juristi
Pakolaisneuvonta ry

Pakolaisneuvonta ry
Pasilanraitio 9
00240 Helsinki
Puh (09) 2313 9300
Faksi (09) 2313 9310
pan@pakolaisneuvonta.fi